

BEATA SKRZYDLEWSKA – LUBLIN

KONFERENCJA Z OKAZJI WIZYTY KOMISJI KULTURY SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W KLASZTORZE NORBERTA- NEK W IMBRAMOWICACH.

Dnia 18 maja 2013 r. w klasztorze Sióstr Norbertanek w Imbramowicach, z okazji wizyty Komisji Kultury Sejmiku Województwa Małopolskiego, została zorganizowana konferencja przybliżająca historię klasztoru i omawiająca działania związane z pracami konserwatorskimi na terenie konwentu.

Wiele lat temu (1998 r.), nosząc się z zamiarem przystąpienia do kompleksowych prac renowacyjnych, matka przeorysza Antonia Zaczyńska, rozumiejąc wagę dociekań naukowych, uzasadniających tego typu działania, zwróciła się do Ośrodka Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych z prośbą o przeprowadzenie badań nad dziejami klasztoru imbramowickiego.

Pani dr hab. Maria Dębowska opracowywała materiały archiwalne i prowadziła badania nad kulturotwórczą rolą klasztoru, księża dr hab. Waldemar Żurek i dr hab. Włodzimierz Bielak opracowywali księgozbiór klasztorny, wydali drukiem kronikę klasztorną z okresu rządów ksieni Zofii Grotówny (1703-1741) i przyczynili się do zmikrofilmowania większości archiwaliów¹. Mnie przypadł zaszczyt, (za zaproszenie do współpracy szczególnie kolegom z tego Ośrodka dziękuję) inwentaryzowania dzieł sztuki znajdujących się w klasztorze. Miałam okazję opracowywać obiekty, które znajdowały się za klauzurą, dlatego też bardzo rzadko lub też wcale nie były udostępniane osobom z zewnątrz. Pracując w zespole, dzieląc się swoimi badaniami, mogliśmy ogarnąć całościowo historię i różne aspekty działalności klasztoru.

Praca nad materialnymi znakami przeszłości, byłaby niepełna gdyby brakowało dostępu do źródeł pisanych, w których pojawiały się cenne informacje. Przyjazdy do klasztoru umożliwiły nam przejrzenie: kronik, listów, wizytacji biskupich, dokumentacji konserwatorskich. Wnioski, jakie wyciągnęliśmy z prac były jednoznaczne: mniszki wprowadzały do klasztoru oraz do kościoła klasztornego sztukę, która była świadectwem ich życia duchowego i były to dzieła znacznej

¹ Zofia Grothówna, *Kronika klasztorna sióstr norbertanek w Imbramowicach 1704-1741*, wyd. W. Bielak, W. Żurek, Kielce 2011.

rangi. Angażowały do prac artystów uznanych, o dużej renomie, jak chociażby Kacpra Bażankę, Wilhelma Włocha, czy Antoniego Frączkiewicza. Otrzymywały w darze cenne dzieła, jak chociażby obraz *Madonna w Girlandzie* autorstwa Jana Breughla Starszego, otaczały je właściwą opieką, poddawały je renowacji, odnowieniu, ale też, gdy zachodziła taka potrzeba podejmowały się odbudowy zespołu klasztornego². Norbertanki imbramowickie zajmowały się również działalnością edukacyjną, społeczną („Góra Pobożności” rodzaj kasy zapomogowo-pożyczkowej dla biednych).

Chociaż w kronice klasztornej były i są zapisywane przede wszystkim fakty z życia klasztoru, to są one jednocześnie dowodem jego znaczącej pozareligijnej działalności. Są świadectwem kulturotwórczej roli w dziedzinie życia narodowego, obrazują znaczące dokonania na polu życia społecznego, edukacyjnego, a także w dziedzinie sztuki.

Jeszcze przed przystąpieniem do bardzo gruntownych prac renowacyjnych, norbertanki przez wiele lat, na bieżąco przekazywały do konserwacji obiekty ruchome, między innymi obrazy, rzeźby, powoli przeprowadzano konserwację wewnątrz kościoła i klasztoru.

Gdy pojawiła się możliwość pozyskiwania środków na przeprowadzenie większych prac renowacyjnych, skorzystano z tego skrupulatnie. Wspierały te działania różne instytucje, między innymi przedstawiciele Województwa Małopolskiego, otrzymywano wsparcie od Funduszu Kościelnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Władz Powiatowych, Zakonu Premonstratensów i z funduszy unijnych.

Prace prowadzono od 1996 roku, a do dnia dzisiejszego ukończono, następujące przedsięwzięcia:

1996-2010 r. wykonano kompleksowy remont budynku dawnej szkoły klasztornej z 2 poł. XVIII w. wraz z adaptacją na cele mieszkalno - sakralne,

2000 r. wyremontowano mały dziedziniec w stylu barokowym,

2001 r. umieszczono kratę w kościele umożliwiającą dostępność do świątyni, wg projektu Smólskiego,

2004 r. przeprowadzono remont i adaptację jednego z pomieszczeń klasztornych na perspektywiczną, ruchomą szopkę, zaprojektowaną przez s. Teresę Krawczyk,

2005 r. wykonano komplet nowych ławek, które ustawiono w środkowej części nawy świątynnej,

2005-2010 r. wymieniono zniszczone części dachu,

2007-2008 r. przeprowadzono termomodernizację budynków klasztornych,

2007 r. wykonano konserwację przydrożnej figury św. Jana Nepomucena,

2007 r. ukończono konserwację bramy wjazdowej-dzwonnicy z 1780 r.,

2007 r. zakończono pełną odbudowę muru ogrodzeniowego od strony południowo - wschodniej,

² M.S. [Maria Łukaszewska], *Siedemsetletnie dzieje klasztoru PP Norbertanek w Imbramowicach*, Przemyśl 1926; B. Krasnowolski, *Madonna w girlandzie – obraz Jana Breughla Starszego w klasztorze SS. Norbertanek w Imbramowicach*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 36 (1976) nr 1, s. 11-22.

2007 r. przeprowadzono budowę drogi dojazdowej do klasztoru wzdłuż muru wschodniego,

2011-2013 r. podjęto się remontu i przebudowy zabytkowego spichlerza na cele kultury wraz z rewitalizacją klasztornej dziedziny,

2011 r. zastosowano tzw. czystą energię płytkiej geotermii dla zespołu zabytkowych budynków norbertańskich³.

Ogrom wykonanych prac nie wyczerpał jednak wszystkich potrzeb klasztoru. Aby zamknąć ostatecznie prace remontowe, planowanych jest jeszcze kilka ważnych inwestycji:

1. odtworzenie hełmu wieńczącego wieżę kościelną w stylu barokowym,
2. realizacja projektu drogi krzyżowej wzdłuż wewnętrznej strony muru ogrodzeniowego i ołtarza połowego,
3. remont elewacji zespołu kościelno-klasztornego.

W tym celu obiekt wizytowała Komisja Kultury Sejmiku Województwa Małopolskiego. Konferencja zorganizowana w klasztorze miała zaprezentować historię konwentu, a także zwrócić uwagę na istotny wpływ klasztoru na życie kulturalne Małopolski.

W części wstępnej omówiono sprawy dotyczące przeprowadzonych prac konserwatorskich na terenie klasztoru a także prac planowanych. Następnie przystąpiono do części konferencyjnej. O *Historii i kulturze klasztoru Sióstr Norbertanek w Imbramowicach* opowiedziała dr hab. Maria Dębowska z Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL. Referat *O wartościach architektonicznych barokowego założenia klasztornej* przedstawił prof. dr hab. Tomasz Węclawowicz, architekt i historyk sztuki. Pani Katarzyna Kasperek z Muzeum Dworku Wincentego Pola w Lublinie, wygłosiła referat *O związkach klasztoru imbramowickiego z twórcami literatury pięknej. O Kompleksowym projekcie rewaloryzacji zespołu klasztornej i poziomie zaawansowania jego realizacji* opowiedział autor projektu mgr inż. Arch. Marek Cempla. *Sprawozdanie z prac konserwatorskich i adaptacyjnych prowadzonych w zespole zabytkowym w ostatnim dwudziestoleciu i Projekt rekonstrukcji barokowej wieży klasztornej*, przedstawił mgr inż. arch. Michał Odrowąż Sypniewski, zaś *Obecne potrzeby inwestycyjne a problemy finansowania projektów* omówił Grzegorz Godziek specjalista ds. planowania i rozliczeń projektów. Po tej części konferencja została przeniesiona do przestrzeni klasztoru i kościoła. W kościele odsłuchano krótki śpiew liturgiczny w wykonaniu Angielki Ewy Przybysz OPraem i Faustyny Marii Przybysz OPraem. *O Kulcie Pana Jezusa Cierpiącego i historii sanktuarium* opowiedziała matka Antonia Irena Zaczyńska OPraem przeorysza klasztoru. *Wartość artystyczną barokowego wnętrza świątyni klasztornej* przybliżyła dr Beata Skrzydlewska, która także mówiła o *Zbiorach klasztoru SS. Norbertanek w Imbramowicach* na przykładzie wyekspozowanych w rozmównicy wybranych dzieł sztuki.

³ Zob. <http://www.imbramowice.norbertanki.org/pl/projekty>